

Tárgytematika / Course Description

A történelem-tanítás módszertana

ANTKTA3051

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Horváth Csaba Sándor

Félév / Semester: 2017/18/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 1/1/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy célja, hogy a hallgatók felkészüljenek az elmúlt évtized jogszabályi szövegeinek (tantervek, vizsgakövetelmények) értelmezésére, és ezek gyakorlati alkalmazására. Ismerjék meg az ember- és társadalomismeret tantervi értelmezését, valamint tájékozottak legyenek e területek feldolgozásának sajátosságaival, módszereivel figyelembe véve a tanulásban akadályozott tanulók ismeretszerzési folyamatainak sajátosságait. Emellett a történelem-tanítás elméleti és gyakorlati módszertanába és mélyen beleássák magukat. Mindezt annak érdekében, hogy az 5–6. osztályban korszerű történelemszemlélettel és interaktív módszerekkel tudjanak történelemórát tartani, illetve a diákokkal a legfontosabb történelmi emlékezeti helyeket felkeresni.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. Az Ember és a társadalom VMT helye a NAT-ban
2. A történelemtanítás alapvető dokumentumai és munkaeszközei (tanterv, tankönyvek)
3. A történelemtanítás és az idő, a kronológiai tájékozódó képesség fejlesztése
4. A történelemtanítás és a tér, a topográfiai tájékozódó képesség fejlesztése
5. A nemzettudat és állampolgári ismeretek kialakítása, tudatosítása, fejlesztése
6. Taneszközök a történelemtanításban I. (szöveges)
7. Taneszközök a történelemtanításban II. (audiovizuális, vizuális eszközök)
8. Módszerek az ismeretszerzés folyamatában (monologikus, dialogikus módszerek)
9. Módszerek az ismeretszerzés folyamatában (individualizált munkaformák)
10. A tanítási-tanulási folyamat tervezése, megfigyelése, értékelése
11. A történelemtanítás terepei I. (iskola)
12. A történelemtanítás terepei II. (múzeum)
13. A történelemtanítás terepei III. (könyvtár)
14. A történelemtanítás terepei IV. (osztálykirándulás)

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás feltétele: órákon való részvétel a TVSZ szerint és egy történelemóra szakszerű megtartása a megbeszéltek témából (5–6. osztályos történelem tananyagból)

Vizsgára bocsátás feltétele: az aláírás megszerzése

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom:

- Katona András – Sallai József: A történelem tanítása. Tantárgy-pedagógiai összefoglaló. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

Ajánlott irodalom:

- Csepela Jánosné – Horváth Péter – Katona András – Nagyajtai Anna: A történelemtanítás gyakorlata, Tantárgy-pedagógiai tankönyv. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.
- Csepeli György – Örkény Antal – Székelyi Mária – Poór József: Nemzeti identitás Magyarországon az ezredfordulón. In: Kolosi Tamás – Tóth István György – Vukovich György (szerk.): Társadalmi riport 2004. Bp., Tárki, 2004. 471-483. <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a815.pdf>
- F. Dárdai Ágnes: A tankönyvkutatás alapjai. Pécs, Dialóg Campus Stúdió, 2002. (5. Összehasonlító tankönyvelemzés egy esettanulmány példáján: Az európai integráció német, osztrák, svájci és magyar történelemtankönyvekben, 73-142.)
- F. Dárdai Ágnes: A történelem tanításának és tanulásának módszerei és stratégiái. <http://www.lib.pte.hu/konyvtarrol/munkatarsaink/dardai/publikaciok/text/book/dardai04.htm>
- F. Dárdai Ágnes (2006): Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára, XLI. <http://www.lib.pte.hu/konyvtarrol/munkatarsaink/dardai/publikaciok/text/book/index.html>
- Fischerné Dárdai Ágnes: Történelemtanítás Magyarországon a XXI. század elején (Helyzetkép és perspektívák) Történelemtanítás, 2010. 1. sz. <http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2010/02/fischerne-dardai-agnestortenelemtanitas-magyarorszagon-a-xxi-szazad-elejen-helyzetkep-es-perspektiva/>
- Kaposi József: Széljegyzetek a történelemtanítás gyakorlatának alakulásáról. Új Pedagógiai Szemle, 2010. 3-4. 69-92. http://www.epa.hu/00000/00035/00140/pdf/EPA00035_upsz_2010_3-4_069-092.pdf
- Kaposi József: Történelmi gondolkodás fejlesztése. In: Bencéné Fekete Andrea (szerk.): Lehetőségek és alternatívák a Kárpát-medencében: Módszertani tanulmányok. Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kara, 2011., 357-366.
- Katona András: A történelem és állampolgári ismeretek tanulása. In: Katona András – Ládi László – Victor András (szerk.): Tanuljunk, de hogyan!? Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2005. 42-73.
- Kereszty Orsolya: Egy európai összehasonlító felmérés tanulságai a történelemdidaktika hazai értelmezéséhez. In: Új Pedagógiai Szemle, 2005/11. <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2005-11-ta-kereszty-egy>
- Kinyó László: A narratív készség fejlődése és szerepe a történelemtanításban. In: Magyar Pedagógia, 105. évf. 2. szám 109-126 (2005.) http://www.magyarpedagogia.hu/document/Kinyo_MP1052.pdf
- Knausz Imre: Évszámokon innen és túl... Megújuló történelemtanítás. Bp., Műszaki Könyvkiadó, 2001.
- Kojanitz László: A kérdésorientált (inquiry based) történelemtanítás összekapcsolása az IKT adta lehetőségekkel In: Iskolakultúra, 2010. (20. évf.) 9. sz. 65-81. <http://epa.oszk.hu/00000/00011/00150/pdf/2010-09.pdf#page=65>
- Mátrai Zsuzsa: A nemzeti identitás konfliktusai és a polgári nevelés. In: Iskolakultúra, 2002. 2. szám, 52-64. http://epa.oszk.hu/00000/00011/00057/pdf/iskolakultura_EPA00011_2002_02_052-064.pdf
- Sávoly Mária: A történelmi idő- és térbeli egység néhány aktuális vonatkozása a történelemoktatásban. In: V. Molnár László (szerk.): Történelemmethodikai műhelytanulmányok. Bp. Tárogató Kiadó, 1996. 131-137.
- Sávoly Mária: Történettudás nélkül ki foghatja fel tisztán a jelent? A történelemoktatás erkölcsnevelő

szerepéről. In: Mester és Tanítvány, 2004. 1. szám, 126-134.
<http://btk.ppke.hu/uploads/articles/6694/file/01.pdf>

- Szabolcs Ottó: A történelemtanítás tegnap és ma. In: V. Molnár László (szerk.): Történelemmethodikai műhelytanulmányok. Bp. Tárogató Kiadó, 1996. 13-28.
- Szabolcs Ottó – Katona András: Történelem tantárgy-pedagógiai olvasókönyv (Dokumentumok a történelemtanítás történetének és módszertanának tanulmányozásához). Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2006.
- Történelemtanítás, történelem-szakmódszertani portál <http://www.tortenelemtanitas.hu/>
- Vajda Barnabás: Bevezetés a történelemdidaktikába és történelem metodikába. Komárom, Selye János Egyetem, 2009.